

Paper Code

BV-501

अनुक्रमांक:
निरीक्षकस्य हस्ताक्षरम्

पतञ्जलिविश्वविद्यालयः

परीक्षा - दिसम्बरमासः - 2018

शास्त्री/बी. ए. व्याकरणम् (सत्रम् : पञ्चमम्)

संस्कृतम्

प्रथमपत्रम्-संस्कृतव्याकरणम् (क)

समयः - होरात्रयम्

अधिकतमाङ्काः - 70

अवधेयम् : इदं प्रश्नपत्रम् सप्ततेः (70) अङ्कानां विद्यते। अत्र खण्डद्वयं वर्तते। प्रत्येक खण्डे प्रदत्तानां निर्देशानामनुसरणपुरस्सरमेव प्रश्नानां समाधानं कर्तव्यम्। अङ्कविभाजनं प्रत्येकं खण्डस्य प्रश्नस्य च पुरतः द्रष्टुं शक्यते।

(खण्डः - अ)
(काशिकावृत्तिः)

50 अङ्काः

- प्रश्नः1- द्वयोः सूत्रयोः काशिकारीत्या व्याख्यानं कर्तव्यम्। (5X2=10)
(क) लिटि धातोरनभ्यासस्य (ख) लोपो व्योर्वलि (ग) आदेच उपदेशेऽशिति।
- प्रश्नः2- केषाञ्चित् पञ्चानां सूत्राणां पदकृत्यं दर्शयन्तु। (2X5=10)
(क) द्रवमूर्तिस्पर्शयोः श्यः (ख) कर्मधारयेऽनिष्ठा (ग) ह्रस्वस्य पिति कृति तुक्
(घ) द्विगौ प्रमाणे (ङ) सृजिदृशोर्झल्यमकिति (च) इकोऽसवर्णे शाकल्यस्य ह्रस्वश्च
(छ) उपसर्गादिति धातौ।
- प्रश्नः3- केषाञ्चित् पञ्चानां वार्तिकानां व्याख्यानं कर्तव्यम्। (2X5=10)
(क) वा केशेषु (ख) द्विर्वचन प्रकरणे छद्दसि वेति वक्तव्यम्
(ग) अध्वपरिमाणे च (घ) यति (वर्णनगरयोर्नेति) वक्तव्यम्
(ङ) नस् नासिकाया यतश्क्षुद्रेषु (च) निमिमीलियां खलचोः प्रतिषेधो वक्तव्यः
(छ) कृजादीनां के द्वे भवत इति वक्तव्यम्।
- प्रश्नः4- कारिकाद्वयं व्याख्यातव्यम्। (5X2=10)
(क) संयोगान्तस्य लोपे हि नलोपादिर्न सिध्यति।
रात्तु तेनैव लोपः स्याद्धलस्तस्माद् विधीयते॥
(ख) लुप्पेदवश्यमः कृत्ये तुं काममनसोरपि।
समो वा हितततयोर्मासस्य पचि युङ्घ्जोः॥
(ग) आगमस्य विकारस्य प्रकृतेः प्रत्ययस्य च।
पृथक्स्वरनिवृत्यर्थमकवर्जं पदस्वरः॥
- प्रश्नः5- शब्दद्वयं साधनीयम्। (05X2=10)
(क) भीषयते (ख) श्याय (ग) अरिषति ।

(खण्ड: - ब)

20 अङ्काः

(फिट्सूत्रम्)

प्रश्न:1- एकस्याग्रे दद्यानां सूत्राणां लेखनं कुर्वन्तु। (0.5X10=05)
(क) कृष्णस्यामृगाख्या चेत् (ख) ग्रामादीनां च

प्रश्न:2- केषञ्चित् पञ्चानामर्थो दाहरणानि लेखनीयानि। (01X10=10)
(क) प्राणिनां कुपूर्वम् (ख) शादीनां शाकानाम् (ग) शकुनीनां च लघुपूर्वम्
(घ) नपः फलान्तानाम् (ङ) कर्दमादीनां च (च) वर्णानां तणतनितान्तानाम्
(छ) इगन्तानां च द्वयषाम्।

प्रश्न:3- केषञ्चित् पञ्चानां शब्दानां ससूत्रं स्वरज्ञापनम्। (01X05=05)
(क) नखम् (ख) दुःखम् (ग) संवत्सरः
(घ) वीणायां दक्षिणः (ङ) शुक्लः (च) उदकम्
(छ) अर्जुणम्

-----X-----